

# ILUSTRIRANI

# GLASNIK

LETNA NAROČNINA ILUSTR. GLASNIKA KRON 8<sup>-</sup>, ZA DIJAKE KRON 6<sup>-</sup>; POSAMEZNE ŠTEVILKE 20 VINARJEV :: LETNA NAROČNINA ZA NEMČIJO KRON 10<sup>-</sup>, ZA DRUGE DRŽAVE IN AMERIKO KRON 13<sup>-</sup>

SLIKE IN DOPISI SE POŠILJAJO NA UREDNIŠTVO ILUSTRIRANEGA GLASNIKA, KATOLIŠKA TISKARNA. ::: NAROČNINA, REKLAMACIJE IN INSERATI NA UPRAVNIŠTVO LISTA, KATOLIŠKA TISKARNA V LJUBLJANI

LETNIK 2. \* 3. FEBRUARJA 1916 - IZHAJA VSAK ČETRTEK \* ŠTEV. 23



Zgoraj: Uničen top velikega kalibra v bojih za Carigrad. — Spodaj: Prve zavezniške čete prekoračijo ponoči Donavo pri Belgradu ob začetku ofenzive.

## Giacopone da Todi.

M. Herbert.  
(Dalje.)

Bilo je spomladi solnčnoveselega popoldneva. Lep je bil razgled iz mesta Todi na zeleno, nižje ležečo umbrijsko ravnino. Giacopone da Todi je prišel zadovoljen in dobre volje od sodišča. S svojo zvičajnostjo je bil zopet zmagovalec nad pravico, njegova zgovornost je vse oslepila in podkupila.

Eleazarju, staremu, pretkanemu judovskemu žitnemu trgovcu je dobil pravdo proti Giovanni, vdovi-mlinarici iz Tiberškega okraja. Nič ga ni motilo, da je bila pravica na strani vdove.

Kdo najizpremeni tek stvari na svetu? On je tako vodil pravdo, da jo je moral dobiti. Zato je bil slavnoznan, in od vseh strani so vreli ljudje k njemu, celo v Rim so ga večkrat klicali.

nejo pajčevina. Nikdar ne bi bil mislil, da dobim to zamotano pravdo.«

Sorodnik Giacoponejev, Masseo dei Benedetti, nagel, mlad in piker mož, je stopal na drugi strani doktorjevi. Glasno se je zasmel.

»Rad verjamem, modri Eleazar, človek božji, pravica pač ni bila na vaši strani, a Giacopone zna najti pentlje v mreži zakonov, koder se lahko izmuznejo taki ljudje kakor ste vi. Sploh pa — ali je bilo vredno, da ste ubogo ženo spravili popolnoma na beraško palico?«

Giacopone je nevoljno gledal predse. Beseda Massejeva ga je zbodla. Resnica, glasno in brezobzirno povedana, ga je pogledala s stroгим, mrkim očesom, in temu pogledu se Giacopone ni mogel ubraniti. Eleazarju pa so se zablistale njegove sive, zvičajne oči, ki so se skrivale v tisoč gubah in gubicah pod obrvmi, in dejal je: »Oj, dobri Bog, kako ljudje govore! Mlad

mlinarjeva. Ko je opazila pred seboj Eleazarja in Giacoponeja, svoja sovražnika in tatova, se je dvignila s kamna in stala pred njima kakor velikanka. Z žuljavimi pestmi je namerila proti njima in vpila: »Gorje vam, ki sirotam in vdovam kradete kruh! Gorje vam, ko po krivem pričate in laž prevračate v resnico. Prokletstvo naj pride na vas in na vaše otroke!«

Eleazar si je mašil ušesa: »O, dobri Bog, glej jo, copernico, kako vpije.« Masseo dei Benedetti ji je iz usmiljenja vrgel v dar cekin. Žena pa je pobrala zlat in mu ga vrgla z vso silo nazaj.

»Svojo pravico hočem, ne pa darov,« je kričala vdova; »gorje vam, ki pravico teptate z nogami, ker pravica je božja.«

»Pravica je božja!« Kakor šivanka je zbodla ta beseda Giacoponeja. Kako preprosta in vendar, kako silovita beseda! Kakor puščica se je zadrla v njegovo srce. Vekovite stebre resnice otročaji lahko po-



### Zimsko vojevanje na italijanskem bojišču.

1. Opazovališče naših čet, v višini 3500 metrov nad morjem.

2. Poizvedovalni infanterijski oddelek na poti preko visokih tirolskih gorá.

3. Dovažanje hrane na gorske višine našim četam v strelskih jarkih.

4. Izpad naših čet izza lastnih žičnih ovir proti sovražniku.

5. Oddelek patroljskih vojakov-smučarjev na razglednem cilju.

6. Postavljanje brezžično brzovajnih priprav za postojankami v tirolskem gorovju.



Ponosen je stopal ob strani svojega klijenta v rumenem kaftanu, ki je z besedo in rokami proslavljal spretnost svojega zagovornika.

»Bog Abrahama in Izaka Vam povrni tisočero na otrokih in otrok otrocih, kar ste storili meni, ubogemu Judu. Večja — prisegam Vam — je vaša modrost nego je bila Salomonova; čudovita vaša previdnost. Vaše mreže so gostejše spletene

biti, se pravi, res nemoder biti — zlato je zlato. Vzajem ga, kjer ga dobim, in ga trdno držim. Gospod Giacopone je študiral v Bologni, on že ve, kaj je prav, če sploh kdo ve. On je moder in prijazen gospod. Ta bo še imeniten in slaven tako gotovo, kakor je meni Eleazar ime.«

Vtem pa so ob oglu ceste zadeli na jokajočo kmečko žensko, ki je sedela na obcestnem kamnu, Bila je Giovanna, vdova

čečkajo, omajati in porušiti jih ne morejo. Giacopone je obmolnil ob tej besedi. Ta modrost iz ljudstva se mu je zazdela globlja, in silnejša, nego vsa njegova zavijanja, vse spletke in skrivalnice.

Zamišljen je stopal Giacopone proti trgu, in vdovina beseda mu je napravila rano v srcu.

Okrog njega pa so govorili njegovi spremljevalci, in njih prazne besede so

kakor komarji brenčaje plesale okoli njegove glave.

»Taki so ti ljudje. Kako neumna je ta ženska! Zakaj ni vzela denarja? Budalo budalasto!«

»Pravo veselje tem ljudem je, da vpijejo in olikane ljudi preklinjajo; s tem mislijo, da imajo pravico na svoji strani.«

»Eh, kaj mene brigajo ti ljudje! Jaz imam svoj denar, svoj pošten denar. Hvaličen moram biti za to gospodu odvetniku. Gospod doktor je učen mož, pameten mož, sploh mož.«

To govorjenje je Giacoponeju stvar docela pojasnilo.

Glasno in resno jim je rekel:

»Ženska ima prav. Gorje nam! Ker storili smo ji krivico.«



Pregledovanje čete pred odhodom, namenjenim proti Črnigori.

Vsi so v zadregi obmolknili, samo Eleazar ni bil v zadregi.

»Gospod doktor je dovtipen gospod. Človek ne more, da bi se ne smejal.«

Giacopone pa je bil še vedno zamišljen. Nepoklicana, in kakor mrtvaški zvonček, mu je zabrnala v duši beseda psalmistova: Duša moja je sita svojega življenja. Kakor metekel je vzplamtela ta beseda pred njim. In v dušo posvetnjaka se mu je zaril stud nad samim seboj, oprijela se ga je duševna utrujenost in dvomi so se vzbujali v njem. Giacopone se je trudil, da bi te tuje misli pregnal iz srca. Saj mu take misli lahko razrušijo vso sijajno zgradbo njegovega življenja. Proč s takimi mislimi!



Srbski kralj Peter na begu.

Na štirioglatem, od hiš, trdnjavam podobnim, obdanem trgu mesta Todi je stal brat frančiškan in z mogočnim glasom govoril o trpljenju in krvavi smrti Gospoda Jezusa Kristusa; solze so mu silile iz oči, in roke je imel razpete, kakor da bi visel na križu. Videlo se mu je, da veliko trpi, obledel je, tresel se je, a volja njegova je zmagovala.

Plašč menihov je bil oguljen, obraz mrtvičen in suh, a glas njegov je bil zgovoren. Malo jih je bilo, ki so ga poslušali. Nekaj starcev, par beračev, nekaj starih ženic, nekaj cestnih postopačev in kozjih pastirjev, družba tako uboga, kakor ona, ki je prva poslušala evangelij.

Bogatini in mogotci so s posmehom na obrazu hodili mimo cestnega pridigarja. Ali niso že davno vedeli vsega, kar bi jim on mogel povedati? Cela jata mladih počestnih dečakov je prikričala, mimo vsem je bilo vroče, ker so se na utrdbah igrali vojsko. Obstopili so meniha, smejali se mu in ga izkušali preglasiti. »Glejte norca božjega!« — so kričali vanj, lučali kamenčke in pse ščuvali na pridigarja.

Giacopone in Masseo dei Benedetti sta stala in gledala ta prizor. »Da, v resnici norec!« je dejal Masseo, »Glej, kako mu pot teče po čelu in kako se mu treseta roki.« Toliko truda za prazen nič!



## Kresalo duhov.

Roman iz irskega življenja. Angleški napisal P. A. Sheehan. — Prevel Davorin Ciuha.

(Dalje.)

»Tako!« je napravil gospod Hamerton. »Tja molí pes taco! Ali si tako držala obljubo, ki si jo dala meni?«

»Jaz je nisem prelomila, dokler nisem vsega izvedela.«

»Seveda! Seveda! Stara zgodba! Stara zgodba! A samo ena točka se mora še pojasniti.«

Poklical je policijska uradnika in dejal:

»Obtoženec je pripravljen. Toda poslušajte! Preden je bila izdana tiralica, je moral nekdo ovaditi. Na podlagi kakšne izjave ste naredili tako strašno usodepolno

pomoto, da aretirate gospoda, ki mu tiče pol Kerryja?«

»Na podlagi izjav deklice, ki je bila zaprta ob preganju iz Lisheena,« je dejal uradnik.

»Debbie Mc. Auliffe?« je osuplo dejal gospod Maxwell.

»Kolikor vem, se res tako imenuje.«

»Toda kaj je moglo vzbuditi deklici to misel?« je vprašal gospod Maxwell. »Razjezila se je nad menoj pač vsled izгона iz Lisheena.«

»Vsekakor,« je dejal gospod Hamerton in pogledal Claire. »Toda strašno maščevanje si je izbrala. Kako pa je mogla priti na to misel?«

»Jaz ne vem,« je dejal gospod Maxwell. »Vse me je smatralo za dezerterja, izvzemši deklico; že od začetka je trdila drugo mnenje. Toda jaz bi storil bolje, če bi šel in stvar razjasnil. More mi biti samo v korist. Kajti trdijo, da mora biti na Irskem vsak dostojni človek vsaj enkrat v zaporu. Na svidenje!« Ponudil je gospodu Hamertonu roko. »Vi boste pač vse storili, kar sem Vam dejal radi Lisheena?«

»Seveda. Jaz smatram seveda stvar za donkišotstvo. Kar ste dosedaj preživeli, je tudi. Manjka Vam samo brivna skodelica mesto čelade, in Don Kišot je spet živ.«

»Jaz imam pa tudi svojo Dulcinejo,« je dejal smeje gospod Maxwell.

»In Claire svojega junaka. Toda kaj bo dejal oče Cosgrove?«

## XXX. Gobavec.

Ko je gospod Outram nepovabljen stopil v sobo svoje žene, dasi je prej trikrat zaman potrkal, jo je našel vso temno in mračno. Ženine sence ni mogel razločiti in obotavlja se je dejal: »Mabel, ali si tu?«

»Da,« je odvrnila trdo. »Jaz sem tu. Česa iščeš tukaj?«

»Pozvonil bom, da prineso luč. Pri tebi nekaj ni v redu. Kaj ti je?«

»Ti si prišel nepoklican v mojo sobo. Hočeš mi nekaj povedati ali pa želiš kaj izvedeti. Boljše je, če poveš v mraku. Kaj ti je?«

»Mabel!« je dejal. »Pri tebi očitno

»Norec božji!« so kričali otročaji, in ko so bežali, je odmev iste glasove odnašal od cestnih zidov.

Beseda je v živo zadela Giacoponeja.

»Za nič?« — je vprašal. »Za prazen nič? — Ali je res vse prazen nič? Nam seveda ne bo nihče rekel, da smo norci božji. Mi smo norci sveta.«

Maseo je prijel doktorja za roko:

»Poglej vendar, Giacopone! Ali veš, kdo je ta menih? Saj to je Stefanino iz Casa blanca. Kolikokrat nas je v Bologni, saj veš, goljufal pri igri. Marsikak zlat je prišel iz tvojega žepa v njegov žep. Imel je posestvo v Toskani, a je baje vse razdal, da se posveti uboštvu. Tega ne morem umeti, to pač presega moj razum. Norost, sama norost!«

»Zelo se je izpremenil,« je opomnil Giacopone; »poprej je bil rdeč in zabuhel, sedaj pa je upal, a je vendar nekaj lepega na njem; vidi se, da mu res ni za svet, in da sanja o svetosti božji.«

Maseo se je zasmel:

»Saj sam ne verjameš, kar govoriš. Kdo bolj ljubi denar nego ti, pa saj ga tudi jaz ljubim, vsakdo ga rad ima, kdor je pameten. Ž njim si pridobiš in kupiš, kar hočeš. Brez denarja ti je vse zaprto. Denar je sveta vladar. Tako je in tako ostane.«

»To je ravno prokletstvo denarja, ker nas dela odvisne in sužnje, ker smo zanj naprodaj in zaradi njega prevračamo pravico. Vendar imaš ti prav, midva nista iz tistega lesa, da bi postala ubožca božja. Zato je treba hrastovine. Da, mi smo posvetnjaki, od trenutka odvisni, pi-

janci, snedeži, ki z vozom vozimo noter in ven, oderuhi, mi nismo kristjani.«

In Giacopone je nato grozeče dvignil svojo palico in zapodil dečake, ki so se zopet norčevali iz pridigarja. Kakor splasene vrane so zakvakali počestniki in se poizgubili po stranskih, temnih ulicah.

»To vam Bog stotero povrne,« je dejal menih Giacopone-ju.

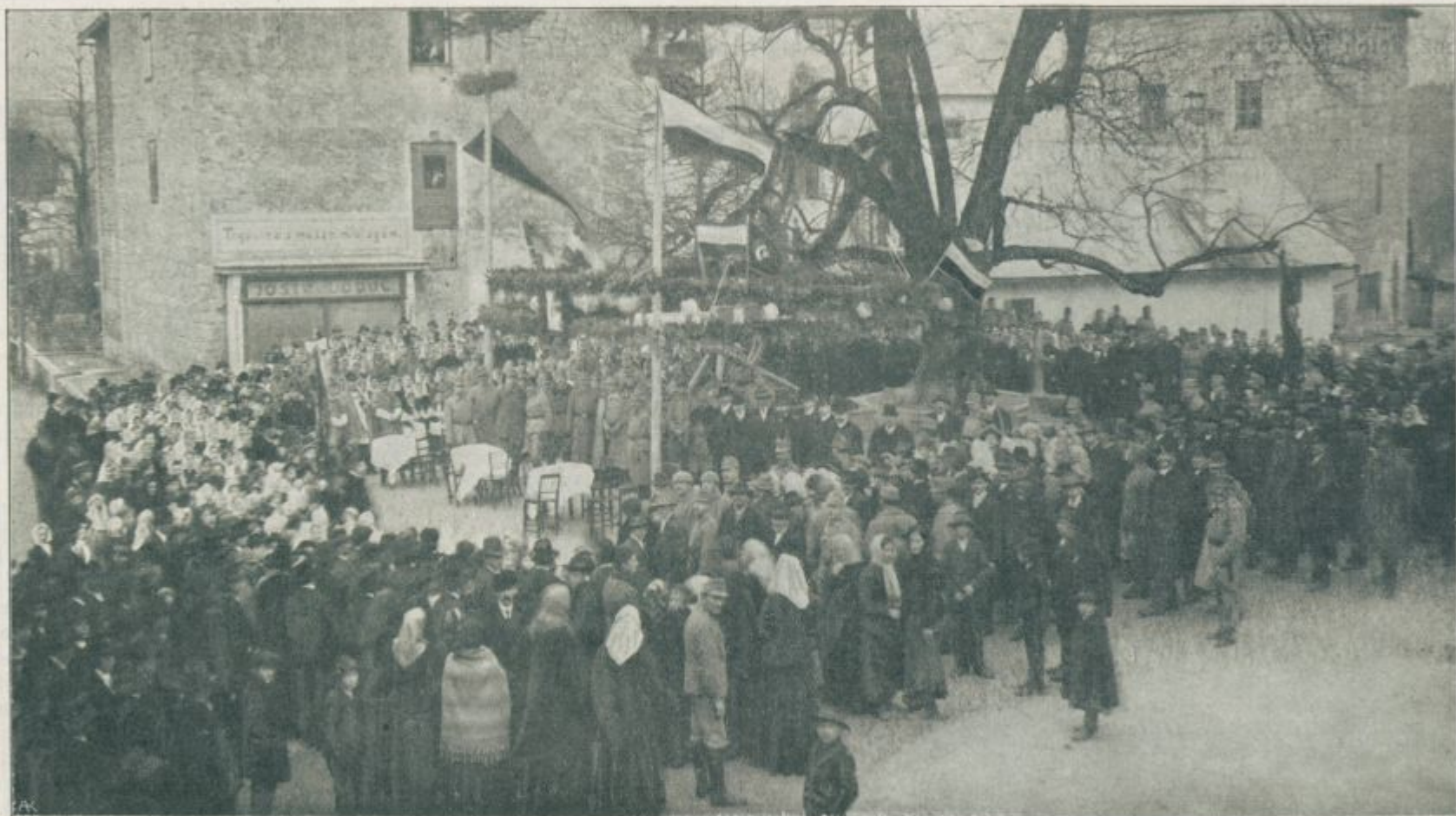
»No, tedaj bi imel Bog dovolj posla,« odvrne Giacopone. — »Stefanino, ti si se zelo izpremenil.«

»Večkrat se zgodi človeku, na kar sam najmanj misli.«

Giacopone se je zasmel:

»Za enkrat se najbolj brigam za denar, za lepoto in za svojo mlado ženo.«

»Dnevi pridejo in minejo; časi se menjajo in ž njimi tudi ljudje. Tudi tvoja ura



Udeleženci vojno-spominske slavnosti v Cerknici dne 5. decembra 1915.

nekaj ni v redu; tvoje obnašanje je nenavadno. Ali prideš k večerji? Ali,« je nadaljeval v tonu kakor bi mu prišlo nekaj novega na misel, »naj pošljem po doktorja Bellinghama? Ti se očitno ne čutiš prav dobro?«

Stopil je v smeri njenega glasu tja, kjer se je blestel njen smrtnobledi obraz. Sedela je pri oknu.

»Moram še enkrat ponoviti,« je dejala, »da si prišel v mojo sobo nepoklican. Ti mi hočeš nekaj očitati, a igraš svojo vlogo slabo. Hočeš nekaj povedati; dobro, povej! Drugače lahko greš!«

S silo je zadušil strašno razburjenje, ki se ga je polasčalo, da sta se mu tresli roki.

»Mab,« je dejal, »prosim te pri vsem na svetu, ne napravi ničesar, kar bi naju razdružilo in odtujilo! Premalo časa sva skupaj, da bi se prepirala. Med zakonci je vedno kakšno nesporazumljenje, ki se pa navadno lahko pojasni. Vsak od naju ima zelo razburljiv značaj. Zato ne moreva nič. Morava se pač prenašati, kakršna sva, in imeti vedno pred očmi svojo srečo ali vsaj

mir. In povrh še tvoj oče. On nima tega rad, ko je že tako vedno žalosten.«

»Da,« mu je segla v besedo. »On je vedno žalosten, in zakaj?«

»Zakaj? Ker ne obvladuješ svojih živcev in svojega temperamenta ali se sploh vdajaš svojim ženskim muham, ki jih možje ne moremo razumeti.«

»On ve pač preveč, a ne vsega.«

»Kaj more vedeti?? Pridi, da se pogovoriva. Nič ni boljšega kot prezračenje.«

»On ve,« je dejala gospa Outram počasi, a strašno razločno, »da sva on in jaz napravila največji pogrešek, ki sva ga mogla napraviti; — on ve, da sem jaz radi svoje neubogljivosti napram njegovim željam strašno kaznovana; — on ve, da bi bilo zame boljše, če bi me bil videl mrtvo na dan, ko sem ti v svoji mladostni nespametnosti in svoji mladostni častihlepnosti obljubila, da postanem tvoja žena; — on ve, da zame in zanj ni nobene sreče in nobenega miru na svetu.«

»To se sicer ne glasi preveč laskavo,« je dejal gospod Outram. »A ti se boš morda spominjala, da se ti nisem prav čisto

nič vsiljeval. Ti z menoj nisi zadovoljna — vsaj tako mislim, da je to tvoja misel; — toda ti pač nisi poročila mene, s poroko si dosegla moj stan, ugled in gotovo stališče v družbi. Vse to imaš še vedno, in zato nimaš nobenega vzroka, da bi se pritožila.«

Te besede so še bolj pekle, ker so vsebovale resnico, in Mabel si ni upala tajiti. Njen mož je postal še bolj drzen:

»Lahko bi bila poročila svojega prismojenega stričnika, in zdaj bi bila, mesto med najbolj uglednimi damami v družbi, kmetica v Kerryju. Toda nisi hotela. Zakaj se vendar pritožuješ?«

»Ker nisem poznala kazni za svoj ponos, nisem vedela za razmere, ki so s tem spojene.«

»To se nanaša na mojo osebo?«

Obotavljala se je izreči razžaljivo besedo. Toda on je zahteval.

»Kaj ne, jaz sem, kar ti sovražiš?«

Ona je zašepetala lahko: »Da!«

»Seveda,« je dejal trpkó. »Adonis nisem, seveda, najlepši fant nisem, kar si si ti predstavljala. Bog me ni ustvaril za comte d'Orsaya; jaz nisem nabašana: po-



Otvoritev »brambnega ščita« v Cerknici 5. decembra 1915.

bo prišla, kakor pride za vsakega. Do svidenja, ljubi moj brat!

Pridigar je odšel sklonjen in omahujoč vsled naporov.

»Sova!« je zakričal Maseo.

»Pusti ga pri miru!« mu reče Giacopone. »On govori, kakor ve in zna.«

Giacopone pa o tem ni dolgo premišljeval; kakor oblaki in solnce so se menjavale njegove misli. Življenje ga je vabilo, trenotek je bil njegov gospod.

Povabljen je bil na pojedino; dobro vino bo tam, mnogo duhtečih rož in žensk. Vendar pa so se mu samemu vrivale takele misli: Jaz sem pač malovreden modrijan. Moja logika ima na stotine lukenj. Zvon slišim, pa ne grem k maši; čutim, kaj mi manjka, in vendar ne morem urejevati življenja, kakor bi rad. Suženj sem svojega telesa in suženj mu ostanem.

Tako se je boril nevede sam s seboj, dasi tega sebi ni priznal; in ves ta čas ni vedel, da ga spremlja angel, skrit in neviden, kakor je to pri angelih lepa navada.

Prizor s trga pa Giacopone-ju ni hotel iz glave. Kje je on že vse to enkrat doživel? Kdaj je že čul besede: »Norec božji!«? Kje? Kdaj? Ali v sanjah, ali v onem dvojnem človekovem življenju, ki

5. decembra preteklega leta obhajali ne navadno slavnost, ki bo gotovo ostala vsem udeležencem dolgo v spominu. Blagoslovili so namreč spomenik na svetovno vojno, ki je obenem naš brambni ščit v železu. Vojaki, ki so se pri nas vežbali za službo pri strojnih puškah, so hoteli postaviti pred svojim odhodom spomenik na svoje bivanje pri nas, ki naj bi obenem koristil tudi vdovam in sirotam padlih vojakov. V ta namen so postavili pod starodavno lipo na trgu na betonski podstavek leseno strojno puško v trikratni naravni velikosti, res mojstrsko delo, ki so ga napravili vojaki sami. V soboto je bila bakljada in podoknica poveljniku, polkovniku.... V nedeljo po slovesni službi božji je bilo pa slovesno blagoslovljenje

magično spleta sedenost s preteklostjo in prihodnostjo?

To vprašanje ga je nekaj časa mučilo, toda razni posli in razkošne zabave so ga izvabile na druge misli. Bilo je kakor pojemajoči glasovi zvonov, ki še zvone na ušesa, pa se izgublajo po dolini. —

(Dalje.)



### Delo našega ljudstva.

(2 sliki.)

V Cerknici so dne 5. decembra 1915 pridelil odbor 8 dam in 2 gospodov dobro uspeli Miklavžev večer v prid Rdečemu križu. Posetili niso samo vsako hišo domačega trga, temveč so šli tudi v sosedni Sv. Lenart, ter v obeh trgih nabrali čistih 250 kron.



† Profesor Izidor Modic.

spomenika po g. dekanu, ki je ob tej priliki povdarjal, naj spomenik poznejše ro-



Sv. Miklavž v službi Rdečega križa. V Sv. Trojici v Slov. goricah je dne 5. decembra 1915 pridelil odbor 8 dam in 2 gospodov dobro uspeli Miklavžev večer v prid Rdečemu križu. Posetili niso samo vsako hišo domačega trga, temveč so šli tudi v sosedni Sv. Lenart, ter v obeh trgih nabrali čistih 250 kron.

stava z ozkim pasom, ki se preračunjeno nalašč napravi, da vleče nase oči neumnih deklet. A drugače imaš vse, kar si pričakovala. In gotovo nisi pričakovala, da boš pri tej kupčiji pribarantala tudi ljubezen.«

Ona je molčala. On je zapazil, da je zadel v živo, in je neusmiljeno nadaljeval:

»Ti si s popolnim prepričanjem zapravila svojo srečo. Toda ti nisi prav nič več naredila kakor vsaka druga žena. Pač se čita mnogo romanov, a najbolj neumno dekle ne veruje, da so resnični. Mama že poskrbi. Dekleta se navajajo, da izkušajo v tem pustem času s poroko doseči denar, stališče v družbi, in sprejemajo vse neprijetnosti. Narava je pravična. Kjer daruje lepoto, izenači s tem, da podeli manj duha, kjer nakloni duha, izenači z grdim obrazom in z moralničnimi pogreški. Vaš izvoljenec je vedno nekoliko prismojen. Večina gôspâ to uvidi in se zadovolji s ponižnim deležem sreče. Ti hočeš vse.«

»Jaz hočem vsaj toliko, da odgovarja temu, kar sem jaz žrtvovala. Če dekle vse dá, pričakuje, da vsaj nekaj dobi za povračilo.«

»Dobro rečeno, moja draga,« je dejal zmagoslavno. »Zdaj se začinja razumevati. Ti vidiš, da ni nič bolj važnega kakor temeljit pogovor, če se hoče doseči jasnost v zadevi. Slediva razvoju misli, ki si ga tako izborno začela! Ti si torej smatrala najino poroko kot kupčijo, pogodbo, kjer se mora blago pravično razdeliti. Jokavih čuvstev ni upošteval in ne upošteva nihče. No, in jako slabo osvetljuje stvar moj kupčijski talent, če moram priznati, da si imela pri tem očitno največje dobičke ti sama. Hotela si s poroko doseči socialno stališče, udobnost itd. Jaz sem se poročil, da bi imel lepo ženo. Moja želja se je izpolnila. Gospa Outram je kraljica sezone; v njo se upirajo pogledi vseh v gledišču in na plesih. Meni je vse povrnjeno, če slišim, kako eno moško zijalo pravi drugemu: »Eh, kako presneto lep metuljček. Kdo je?« in se potem glasi: »Gospa Ralph Outram, soproga krilnega adjutanta.« Sicer je to zelo majhno plačilo, a que voulez — vous? (kaj hočete?) si pravim. Moram pač biti zadovoljen. Toda, moja ljuba Mabel, ali ne vidiš, da je dobiček na tvoji strani? Stališče,

bogastvo, zavistno občudovanje, vse to si dosegla. In jaz? Pač zelo neznačajna pridobitev, da se imenujem mož gospe Outram. Če se napravi tako sijajna kupčija, kako se je mogoče pritožiti?«

Gospa Outram je bila vsa uničena vsled teh strašnih besed, omahnila je na stolu v dve gubi. On jih je govoril s tako rezkim zasmehom, da ni našla odgovora. In pri vsem so bile resnične. Na poročnem sejmu se je bila prodala in ni imela povoda, da bi se pritožila. Le s šibkim glasom je mogla reči:

»Če se kdo pri pogodbi skesa, jo lahko v mnogih slučajih razveljavi. Ali bi ti imel kaj proti?«

»Zelo mnogo, moja ljuba! Jaz ne morem pod nobenim pogojem odstopiti od tako važne kupčije, kupčije, ki je zraven še tako dobičkonosna zate. Ti vidiš, jaz nisem sebičnež. Jaz ne gledam nase. Ves dobiček je na tvoji strani, in meni je tvoja sreča tako pri srcu, da bi smatral za sramoto, če bi izrabil tvojo ponudbo. Ne, moja ljuba žena,« in besedo je poudaril s strašnim naglasom, »združena sva za dobre in

dove opominja k hvaležnosti do naše hrabre vojske, ki varuje ob Soči že toliko časa naše kraje pred vojnim razdejanjem. Današnji rod naj pa s tem, da daruje za vdove in sirote padlih vojakov, pokaže svojo hvaležnost do požrtvovalnih vojakov in dokaže, da naš vladar po pravici že od začetka zaupa v svoje narode. Gosp. polkovnik je v svojem govoru posebno povdaruil, naj bo ta spomenik dokaz medsebojnega prijateljstva, ki vlada v Cerknici med vojaštvom in prebivalstvom. Opozarjal je, da je naša dolžnost sodelovati v teh resnih časih na ta način, da celimo rane, ki jih je vsekala vojska. Gosp. župan je pozdravil došle goste, predvsem zastopnika kornega poveljništva, in prevzel spomenik. Nato se je pričelo za-



**Jožef Češček**  
iz Rajhenburga,

odlikovan s srebrno hrabrostno svetinjo.

bijanje žeblicev, ki je doneslo že prvi dan, dasi slavnosti iz raznih vzrokov ni bilo mogoče pravočasno razglasiti, prav lepo vsoto zakladu za vdove in sirote padlih vojakov. Upanje je pa, da se ta vsota še poveča, ker se namerava, kot se sliši, prirediti kmalu enkrat slovesno zabijanje, h kateremu se povabijo tudi okoličani.

Sodelovala bo vojaška godba, kakor pri Slogoslovljenju. — Spomenik je čisto natančna, seveda povečana kopija strojne puške. Okrašena je z grbi obeh naših državnih polovic in naših zaveznikov. Gotovo je to prvi spomenik te vrste v naši državi. Največ zaslug, da se je postavil, ima stotnik . . . in štabni narednik . . . , katerim je šlo županstvo v vsakem oziru na roke.

### † Profesor Izidor Modic.

Izmed mnogih vrlih naših akademično izobraženih mladih mož, ki so v sedanji vojski domovini darovali svoje življenje, je bil eden najboljših profesor Izidor Modic, učitelj na ljubljanski učiteljski pri-



**Anton Bezjak**

iz Frama pri Mariboru, odlikovan s srebrno hrabr. svetinjo, padel 22. okt. 1915 na laškem bojišču. Počiva v miru, hrabri junak!



**Franc Čepiak**

iz Smartna pri Gorenjem gradu, padel 9. novembra 1915 pri Doberdolu.

Svetila ti večna luč!



**Janez Podobnik**

iz Vojskega, vnet prijatelj „Glasnika“, padel na laškem bojišču. Počiva v miru v koroški zemlji!



**Ivan Kurent**

iz Mejreč v trnov. fari na Notraniskem, odlikovan s srebrno svetinjo I. vrste, padel na koroško-kranjski meji. Bog te plačaj!



**Kristjan Pustoslemšek**

iz Luč na Štajerskem, dvakrat težko ranjen, je padel 14. aprila 1915 v Galiciji. Mi žalujemo, a ti se raduješ!



**Franc Bark**

iz Mozirja, padel 9. avgusta na severnem bojišču, vnet član izobraževalnega društva. Mila ti tuja zemlja!



**Ferd. Neudauer**

iz Črešnjevca pri Radgoni, umrl vsled ran v ruskem ujetništvu v mestu Olesko. Na svidenje nad zvezdami!



**Jurij Bahdžič**

iz Zdol pri Brežicah, padel na južnem bojišču. R. I. P.!



**France Marinko**

član Orla iz Notranjih goric; umrl v Sibiriji, pokopan od slovenskih tovarišev 6. avg. 1915. Na svidenje!



**Alojzij Andrejka**

iz Zagorice pri Rovih, padel v Bukovini pri Samašinu. Počiva v miru!



**Mihael Kozinc**

iz Zdol pri Brežicah, padel v Karpatih 18. febr. 1915; odlikovan s srebrno svetinjo. M. i. p.!



**Florijan Brezovnik**

iz Smartna pri Gorenjem gradu, padel 3. aprila 1915 v Karpatih. N. v. m. p.!

slabe čase in morava ostati. Še majhno pripombo. Ti si še zelo otročja, če ne veš, da se taka majhna nespornost vedno najdejo v zakonu. Mož iz sveta, kakor jaz, ve to zelo dobro. Če zapazi med zakonci več kakor navadna znamenja naklonjenosti, skomizgne z rameni in zamrmra nekaj o domači pridigi. Toda vsi zakonski ljudje so tako modri in ohranijo svoje skrivnosti zase. In to zahtevam tudi od tebe. Naj se zgodi karkoli, okusnosti in spodobnosti ne smeš pozabiti. V finih krogih velja za zločin, če pokažeš svoja čuvstva. Vse, samo tega ne! Lahko si jezna, nezadovoljna, zavidna, nesrečna, a pokazati ne smeš. Midva se ne ljubiva, in jaz mislim, da tudi nikoli. Pomolčal je, kakor bi čakal njenega odgovora.

»Ne, ne,« je dejala odločno.

»Prav dobro. Taut mieux (toliko boljše)! Toda vsaj mučnih prizorov ni treba med nama. Snočni mali dogodek ni bil prav na mestu. Ljudje se na sličnih stvareh radi spotaknejo. In kar je še hujše, povod je za opravljanje.«

»Na kaj namiguješ?« je vprašala. Ču-

tila je, da je zapustil trda tla, na katerih mu je njegov cinizem nudil tako varnost.

»Mislim tvojo nezavest, tvoje spozabljenje. To se ni spodobilo.«

»Jaz nisem mogla drugače,« je dejala in ga izvajala še na bolj nesigurna tla.

»O, pač, ti bi se bila lahko ubranila. V resnici ni bilo nobene potrebe.«

»Za ženo, za tvojo lastno ženo je bilo to strašno odkritje.«

»Kaj? Pač ne misliš trditi, da žena možu zaračuni za neodpustljiv pogrešek, če ga nekoliko preveč . . .?«

»Ne, ne, nasprotno, jaz sem smatrala za zelo prijetno.«

»Za zelo prijetno?«

»Seveda!«

»V čem?«

»Ker si prvič izpovedal resnico in razkril svojo notranjost.«

»Kako? Jaz te ne razumem,« je dejal. V temi ni mogel videti njenih bledeh potez in usten. Čutila je, da je prišel trenutek njene zmaže. Toda obotavljala se je; resničnost je bila prestrašna, in ni je mogla izreči. Celo tako brezčutni propalici ji je

bilo težko vreči v obraz trdo besedo. Toda bila je prilika, ki bi se, enkrat zamujena, lahko nikoli ne vrnila. Klicala si je v spomin vse njegove žaljive besede, da bi se opogumila; ponovila jih je v duhu, toda tako naglo, da premora ni zapazil. Izrazi so jo zbadali in z neizprosno silo zahtevali: maščevanja. Željno je pričakovala, da bi mu mogla reči besedo, ki bi ga zadela v srce. Toda bila je dovolj oprezna, da ga je speljala k besedi in odkritju.

»Ti si pripovedoval zelo čudno zgodbo,« je dejala. »Za časopise bi bila dovolj nepričakovana in zanimiva.«

»Seveda, če padeš radi nje v nezavest.«

»Bila je zelo dobro izmišljena.«

»Me veseli, ko te slišim tako govoriti. Zelo laska mojemu talentu. Zgodba je profesorjevo domišljijo tako razgrela, da jo je hotel slišati pri čaju še enkrat.«

»Razložila mi je par tajnostnih stvari.«

»Res?«

(Dalje.)

pravnicí. Bil je vzoren katoliški akademik, član Marijine kongregacije, temeljit, ugleden profesor, ljubezniv tovariš in skrben učitelj. Ustanovil si je v zadnjih letih vzorno domačo družinsko življenje, kjer je srečen živel soprog in oče v sredi svojih otrok.

Pokojnik je bil kremenit katoliški značaj; globoko je bilo zasekano v njegovi duši živo versko prepričanje, ki je bilo njemu vedno program njegovega življenja; on ni trgoval s tem svojim prepri-

čanjem, a kadar mu je velevala njegova dolžnost, je tudi nastopil očitno, in sicer vselej in povsod tako odlično in tako odločno, da je vsakdo nehote občutil, kako mu vró prepričevalne besede iz polnega srca in iz življenja, ki je bilo pri njem vedno v harmoničnem skladu z njegovimi nazori.

Bil je že dolgo časa v vojski; prideljen je bil kot častnik delavskim vojaškim četam, ki se nam je o njih zdelo, da so bolj na varnem, a smrt plemenitega moža, zadetega od granate, nam je razbila tudi to nado. — Smrt preži povsod na naše najboljše, mlade može.

Spomin na umrlega profesorja ne bo ostal svet in drag samo njegovi žalujoči rodbini, tudi domovina slovenska se ga bo spominjala s ponosom kot enega izmed najboljših sinov, ki so zanjo darovali svoje življenje.

Have, anima pia!



### Svetovna vojska.

22. jan. Črnogorci odlagajo orožje. Naše čete prodirajo v črnogorsko ozemlje; Črnogorci odlože orožje in jim je naprosto dano, ali iti domov, ali pa v vojno ujetništvo. — Na severnovzhodni bojni črti pa se je vdalo 1200 Srbov. Naše čete so zasedle jadranski pristanišči Bar in Ulcinj.

22. jan. Na ruski meji boji s topovi. Pri Berestianih, pri Dolzoku severno od Bojana, pri Ušiječku, so naši odbile vse napade in razstrelili sovražni jarek. Južno od Dubna so bili odbiti močni sovražnikovi napadi.

22. jan. Lahi so se posebno s topniškimi boji izkazovali zelo živahne v Tirolih in na soški meji. Na strmino Rom-

bon so navalili sovražniki, a so jih naši takoj pregnali. — Na nemško-francoskem bojišču ni posebnih novic. Zdi se, da se na obeh straneh z vsemi silami pripravljajo za spomladansko ofenzivo.

22. jan. Iz Rima poročajo, da je Italija odločitev glede Albanije prepustila vojnemu svetu v Londonu.

23. jan. Naše čete so zasedle Skader. Srbske čete, ki so čuvala Skader, so se brez boja umaknile proti jugu. Tudi Nik-

vlada, a to na vojaški pomen našege pohoda skozi Črnogoro nima nikakega vpliva. — Naše armade hite na jug proti Draču. — Italijani zapuščajo Albanijo, najbrže se mislijo tudi umakniti iz Valone.

\* \* \*

Kakor strela z jasnege je zadela naše sovražnike novica, da se je črnogorski kralj s svojo armado brezpogojno vdal našem orožju in prosil za mir.

Razburjenost, ki je vsled tega nastala zlasti v Rimu, kaže, da naši sovražniki na to niso bili pripravljani. Prav brez glave so Lahi. Ti so najbolj občutljivo prizadeti. Ko so se Črnogorci vdali, je bila Italija najbolj tepepena, ker je izgubila Albanijo in s tem nadvlado nad adrijskim morjem.

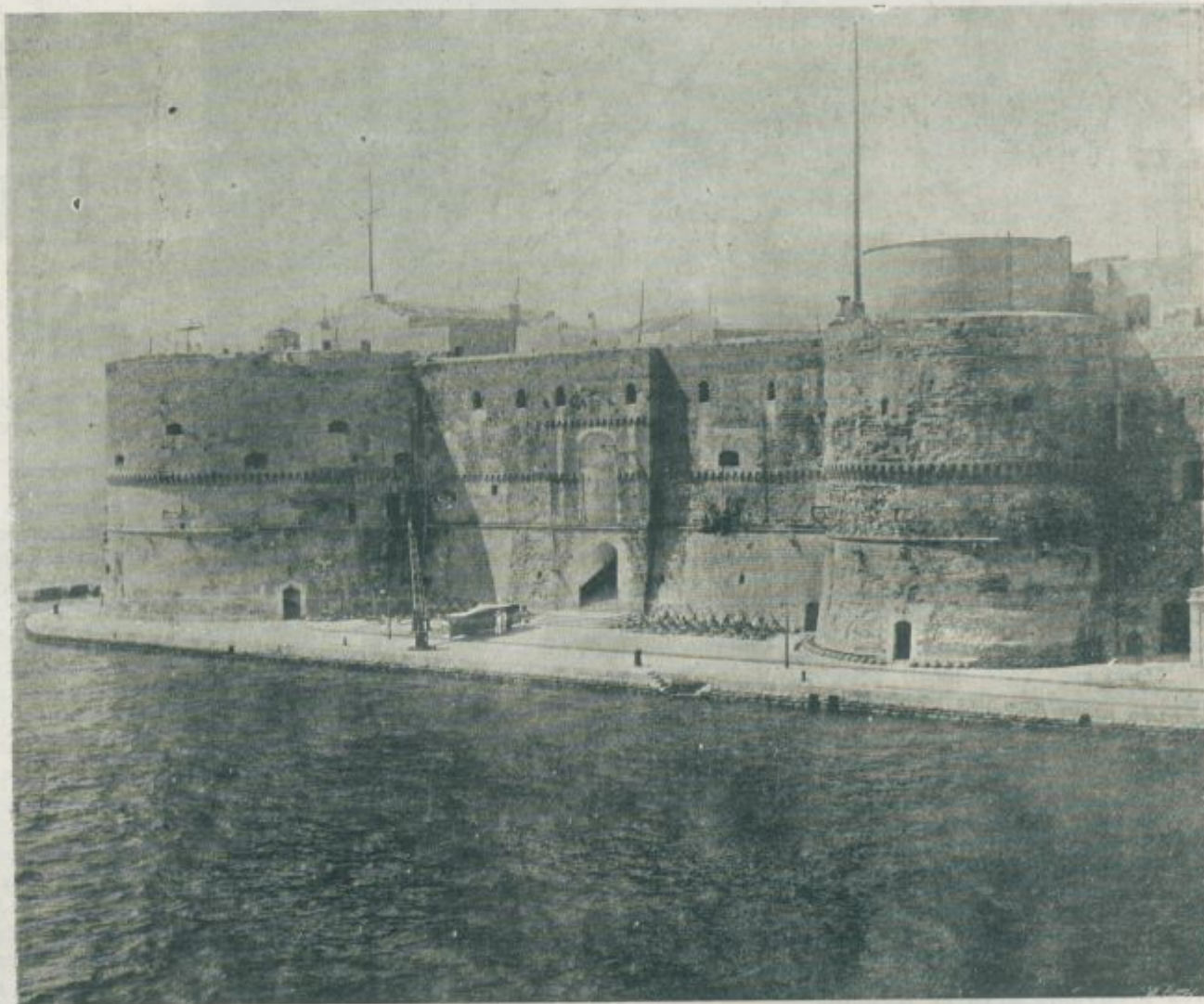
Avstrija je Italiji pred izbruhom vojske z Lahom ponudila poleg ozemlja na južnem Tirolskem in ob Soči tudi prosto roko in nadvlado v Albaniji. S to pogodbo bi bila Italija postala vladarica ob Adriji, a v svoji slepoti so oholi Lahi to odklonili, njih požrežnost po naših slovanskih zemljah je bila nenasitna, zato so sedaj kaznovani. Lovčen, Skader in Bar

so v avstrijskih rokah in proti Valoni prodirajo bolgarske čete. — Laška armada je pa saj, ako so poveljniki pametni, že na potu iz Valone na Laško, ker sicer doživi v Albaniji najhujši poraz.

Laška kraljica je želela, da bi se tudi Italija pridružila pogajanjem Črnogore za



Drač, albansko pristanišče, kamor se bližajo naše čete.



Tarent, utrjena mornariška baza italijanskega vojnega brodovja v Jonskem morju.

dru so zaplenili naši 12 topov, orožje in dvoje strojnih pušk. — Poročila nam sovražnih listov o hudih bojih v Črnigori so popolnoma izmišljena. Res pa je, da je kralj zapustil svojo domovino, zato ne vemo, v čigavih rokah je sedaj črnogorska

mir z Avstrijo, in je za to pridobila tudi kralja. Ministri seveda o tem niso hoteli slišati, in tako je med kraljem in ministri nastala precej huda razpoka.

Italija je pred svetom ponižana. Nasproti nam je poražena, kjerkoli se poja-

vijo njene armade, a tudi njeni zavezniki jo prezirajo. Ti so namreč zadnji čas imeli svoj vojni svet v Londonu, kjer je bila na vrsti posvetovanj uprav naloga, ki naj jo med zavezniki vrši Italija, a k temu

ljena sila Črnogorcev, da mora torej ali bežati s svojo armado v Albanijo, ali pa za mir prositi. Ker ni bilo nobene pomoči ne iz Rima, ne iz Pariza ali Londona, je kralj prosil za mir. Pisalo se je celo, da

ker je izdal zaveznike, zato ga je laški kralj poslal z vso njegovo kraljevo rodbino na Francosko v Lyon, od koder — kakor pravi — bo sedaj vladal Črnogoro.

Za Avstrijo je pravzaprav ta razvoj črnogorskega vprašanja še najbolj ugoden. Naši državi sedaj ni treba imeti nobenih ozirov na črnogorskega kralja; naša armada nemoteno prodira v Albanijo in bo zadala tukaj Lahom najbolj občutljivo rano. Prepozno je, če brzojavlja Nikita s svojega ubežnega pota, da se bosta general Vuković in princ Mirko nadalje vojskovala, da si izbereta svoje opirališče v Skadru — ki je sedaj že v naših rokah, — in da bosta izkušala rešiti črnogorsko in dele srbske armade. Brzojavljati je lahko, a vojskovati se brez streliva in živila, to pa je nekoliko težje.

Vsa ta komedija, ki jo uganjajo naši sovražni zavezniki s Črnogoro, pa priča, kako v živo so bili zadeti z našimi zmagami v Črnigori in kako radi bi sedaj svoj poraz in svojo sramoto pred svetom zakrili. Toda tega v tem slučaju ne morejo ne s potrpežljivim papirjem, ne z zvenketajočim denarjem.



Turški dvokrovnik opazuje sovražnikovo umikanje ob Dardanelah.

posvetu zastopnik Italije ni bil povabljen. Odtod velika razburjenost na Laškem, ki pa se bo polegla, ker Angleži dobro vedo, da Italija ne more živeti brez kruha in brez premoga. — Italijo imajo zavezniki popolnoma v malhi; nje ne bodo za svet povpraševali, ne, njej bodo ukazovali.

Italijanska armada se bo morala tam vojskovati, kjer bodo to za dobro spoznali zavezniki, in Cadorna bo moral iti v zašluženi pokoj, ako se ne bo hotel vdati.

Nočemo biti preroki, toda iz dosedanjih dogodkov smemo sklepati, da bo verolomna Italija v tej svetovni vojski ponižana, ker je glavno bitko v Albaniji, dasi brez prelivanja krvi, že izgubila.

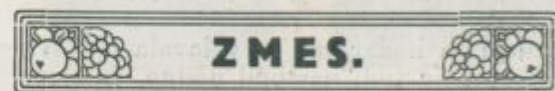
#### Črnogorska komedija.

Iz dogodkov, ki so se zadnje dni izvršili v Črnigori, se razvija prav prava komedija.

Ko so Avstrijci vzeli Lovčen in zasedli Cetinje, je kralj spoznal, da je zlom-

je bilo to že davno dogovorjeno med avstrijskim in črnogorskim vojnim poveljstvom. Ljudje so celo verjeli, da so Črnogorci prepustili Lovčen našim brez boja, ker je pri naskokih na Lovčen padlo naših baje le 150 mož. Sedaj pa so naši dognali, da je bilo na Lovčenu le 5000 Črnogorcev, ki so bili skoro brez streliva in brez živil. Tak sovražnik, če je še tako junaški, se pač ne more braniti. Zaradi naših podmorskih čolnov niso mogli Lah dovolj živeža oskrbeti za Črnogoro, — pravijo, da je mnogo ljudi umrlo vsled lakote, — zato so se Črnogorci naveličali bojevati, in kralj je bil prisiljen prositi za mir.

Toda ker je Nikita zmerom igral vlogo na vse strani, se ni čutil varnega v deželi in je ubežal na Laško. Ko pa je došel v Italijo, je pritisnila ententa nanj, da je moral preklicati svoj sklep, da je prosil za mir, in izjaviti, da bo njegova armada nadaljevala vojsko. Grožnje in zlasti denar, pravijo, da je imel na Nikito vedno veliko moč. Ker se je laška vlada bala, da bodo Lah razburjeni na črnogorskega kralja,



Splačala ga je. Profesor, sloveč filozof, svoji gospodnji: Kako to, da pišete računsko knjigo o gospodinjstvu tako zamotano in nepregledno, da se ne morem v njej prav nič spoznati. — Gospodinja (razdražena): No, z Vašimi učenimi knjigami je ravno tako, tudi iz njih ljudje nič ne zvedo, pri čem da so.

## Prehranjajte se krepkeje

ter napravite tudi svoje otroke in bolne svojce s krepko prehrano zdrave in življenja zmožne. Za zdravega, krepkega človeka je suh kruh redilna hrana, iz katere dobiva moč in veselje do življenja. Majhni otroci, slabokrvni, blede osebe, doječe matere, slabe, bolne in trpeče starejše osebe in take, ki so prestale bolezen ali težke napore, žlezasti otroci, dalje otroci, ki dobivajo zobe, otročnice in druge slabe osebe pa navadnih živil ne morejo jesti, ker so večinoma preslabi, da bi pošteno prebavili. Take osebe rabijo torej posebno lahko, lahko prebavljivo in zraven tega zelo redilno, moč dajajočo hrano, in to je Fellerjevo pristno salo iz jeter trske. Ne diši slabo in je tudi v resnici okusno, se torej lahko uživa. Tudi otroci ga radi pijejo. Salo iz jeter trske priporočajo številni profesorji in zdravniki, dela kri in mišice, pospešuje tvorbo kosti in rast pri otrocih, vpliva dobrodejno in krepčilno na dihala, vrat, prsi in pljuča. Telesu da moč in pospešuje na ta način zdravljenje in ozdravljenje, učini, da postane telo hitro težje in da izgleda zdravo in sveže, utrdi telo pred boleznimi, vzbuja tek, pospešuje prebavo, odstrani slabokrvnost, slabost, posledice slabe prehrane ter je v razmerju z redilno vrednostjo zelo poceni. To salo ima brezpogojno prednost pred vsemi inozemskimi mešanicami, redilnimi praški, emulzijami in enakimi izdelki. 2 steklenici stane franko le 5 kron. Edino pristno pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elsatrg štev. 331 (Hrvatska).





## Srebrna krona.

Osemletni Ivan se je pri dolgi, gladki mizi igral v sobi s svojim mlajšim bratcem. Imela sta novo svetlo kronico, denar, ki ga je Ivan dobil od očeta v dar. Igrala sta se s krono in jo kalikala od enega konca mize do drugega. Izrabljala sta v svojih otroških letih denar po otročje. Njih domač hlapec, ki je bil starejši, bi bil kronico gotovo v nedeljo popoldne zapil. Prijetna bi bila ta igra, ko bi mali bratec Ivanov, kateremu je miza segla ravno do ust, ne bil imel grde navade, da je imel vedno usta na stežaj odprta, kadar je gledal, kako brni kronica proti njemu. Nesreča je hotela, da je Ivan enkrat kronico krepkeje sunil, tako da se je hitreje kakor ponavadi za-



„Ti, Cadorna, ali ni ta cilj „na Dunaj“ malo — previsok?“

kotljala čez mizo, in sicer naravnost v odprta usta mlajšemu bratcu in iz ust v grlo in požiralnik. Komaj opazi Ivan, da se je skrila kronica v ustih njegovega bratca, bil je v skrbeh za kronico, a ne za brata, ker v teh letih brezskrbnosti človek ne misli na nesrečo. Skočil je k bratu, zahteval je od njega krono, mu odpiral usta, ki jih je bratec sedaj vsled strahu imel zaprta. Bratec mu je zatrjeval, da krone ni v ustih, pa Ivan mu ni verjel in ga je naprej pestil. Bratec je seveda začel kričati in mati je prihitela v sobo.

»Mama — krono — sem požrl,« je jecljal mali in se davil, ker si je krona prostor delala skozi gołtanec v želodec.

»Jezus, Marija!« vzklikne mati, »ah, ti nesrečni otrok, čakaj, da ti pogledam v usta, morda jo še dobimo.«

Toda iskanje je bilo brez uspeha, kronica je šla pot navadnih jedi, ki jih uživamo. Ivan se je pomiril, ker je videl na jokajočem bratu, da mu snedena krona ne dela preveč veselja. Bratec je sedel pri mizi v joku, mati je hitro poslala po zdravnika, Ivan pa je precej raznesel novico pri sosedih, da je brat krono požrl. In takoj so prišle v hišo dobre in skrbne sosede, seveda ne iz radovednosti, pač pa zato, da bi bile nesrečni materi ob strani z modrim svetom.

»Le mirna bodi, nič hudega se ne zgodi otroku,« modrovala je Mihelovka, »v želodcu je toliko in tako močne kisline, da se v njej kronica hitro raztopi; čisto prav, da je kronica prišla v želodec, da ni obtičala v grlu.«

»Tudi jaz sem tega mnenja,« dejala je druga sosedica, »želodec veliko prenese, saj še veš, koliko stvari je imel v želodcu morski

som, ki je bil zadnjič razstavljen v komediji, par čevljev, škarje in več železja. Pa ribi vse to ni nič škodovalo.«

»No, pa moj otrok ni morski som,« je jokaje odgovorila mati.

»Seveda otrok ni morski som,« je pojasnjevala soseda, »pa kronica tudi ni v nobeni primeri s tem, kar je bilo nagromadenega v ribjem želodcu. Verjemi mi, jaz sem že videla ljudi, ki so požrli dolg nož, no pa se jim ni nič zgodilo, še ranili si niso nič svojega grla.«

»Bolje bi bilo seveda,« pristavila je tretja Samaritanka, »ko bi bil deček požrl zmenjano kronico; desetice so seveda mnogo manjše in bi mu delale manj preglavice v črevih. Seveda otrok na kaj takega ne misli in mu tega pravzaprav tudi zameriti ne smemo.«

Ob tem modrem govorjenju pa vstopi že poklicani zdravnik. Pretipa hitro dečku želodec in kmalu začuti v njem nekaj trdega; kronica je bila ravno pri »piloru«, tako se namreč imenujejo vratca iz želodca v čreva.

»No, upam, da ne bo nič hudega,« dejal je zdravnik in zapisal recept ter dal materi potrebna navodila, »vsako uro mu dajte polno žlico. Proti večeru pa zopet pridem.«

»No, kaj sem pravila,« oglašila se Mihelovka, ko je odšel zdravnik, »zapisal mu je že zdravila, ki pospešujejo raztopljenje krone v želodčevi kislini.«

Sosede so se razšle, ostala je skrbeča mati sama z otrokom, pridno mu je dajala zdravila in pomirjena je bila, ker sinček ni kazal preveč bolečin — — — — —

Ko je zvečer res prišel zdravnik, mu je hitela mati vesela naproti in mu molela svojo desnico v pozdrav.

»No, že vidim, da je vse v redu; deček je rešen,« dejal je zdravnik.

»Da, hvala Bogu,« reče mati, »deček je iz nevarnosti. Tukaj je nesrečna krona in še dve zraven, vzemite jih za svoj trud. Hvala lepa, gospod zdravnik; saj ste zadovoljni, kaj neda?« —

To zgodnico so mi pripovedovali kot resnično; ker pa še uči matere, da naj nikari ne dovoljujejo otrokom igrati se z večjim denarjem in ker daje tudi lep zgled, da je najbolje, ako se zdravnik takoj plača za njegov trud, zato gotovo ne bo nobene škode, če smo to zgodnico sporočili tudi mi našim bralcem.



Posteljina postane nekoliko vlažna od telesnega sopara, posebno če je vlažno stanovanje. Treba jo je torej večkrat prezračiti in posušiti. Poleti jo nesi na sonce, pozimi deni k peči. So gospodinje, ki ne prezračijo nikdar posteljine. Takoj ko vstanejo, zakrijejo hitro posteljo, vlaga se nabira in nabira, posteljina zaprane in se raztrže. V taki postelji je spanje silno nezdravo. Mnogo je ljudi, ki ne kašljajo čez dan, kašljajo pa, ko pridejo v posteljo; ne domislijo se pa, da je temu kriva vlažna posteljina, to gnezdo boleznih.

**Za kašelj pri robađu.** Par pesti praprovice, ki raste po zidovju, operi in zalij toliko, da pokrije zel, kuhaj do mehkega, pretlači in kuhaj s kandisom, dokler ni gostljato. Tega devaj po žličko na osminko odlitka prsnega čaja in daj bolniku večkrat po požirku. Pri jako hudem kašlju dajaj večkrat par kapelj sladkega mandeljevega ali makovega olja ali samo zase ali s praprotično mezgo. Bolnika zmoči večkrat po prsni z arnično vodo ali tinkturo in pokrij rahloma. Preveč in pretežke ali celo vlažne odeje izmučijo bolnika in ga silijo še bolj na kašelj. Murvna mezga je tudi dobra za kašelj. Mesnate jedi, močne juhe,

vse, kar je slano in poprano, sili na kašelj. Mlečni močniki in sluznate juhe, mleko so primerne jedi. Čestokrat si želi bolnik zelenjave in kisline. Špinača in endivija mu ne bosta škodili, kisllo zelje ali repa z oljem dene marsikateremu bolniku zelo dobro, ker hladi vročino in pospravi po želodcu. Škodljiv je pa vsak narejen kis; namesto kupljenega kisa mora biti pri bolnikih limonov sok ali omladni sadni kis.



**Sirovi ostanki namaza za kruh.** Vse trde koščke sira zriblji na stroju, tudi skorje ni treba zavreči, odrgni jo in zriblji; skorja je samo otrdeli sir. K temu siru primešaj kislega kravjega sira, malo zribane čebule in drobnjaka in malo stolčene kumine, noževo konico paprike in košček razsekane sardele. Vse to pregneti dobro z leseno žlico, naredi hlebčke ali hlebce in porabi za namazo kruha ali krompirja. Stoji lahko par dni. — Ostanki sira se potrosijo tudi na polento, makarone in podobno, nadomestujejo lahko mast.

**Mrzla jed.** 1/2 litra kislega mleka s smetano razvkljaj, polagoma mu pritepi 150 g stolčene sladkorja, kupico ruma, polovico limonovega soka in obrisek limonove lupine, pet listkov gelatine (razprostri v žlici vode) in zlij skozi sito v stekleno skledo, postavi

## Drag kruhek.



Gost: »Za božjo voljo, ali so tako majhni kosi kruha — treba bo že povečalnega stekla, da se ga vidi.«

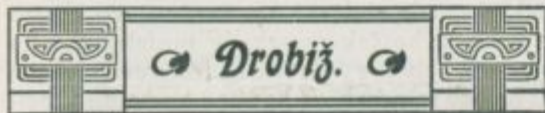
Natakar: »Tukaj, gospod doktor, le pogledjte skozi, potem boste s kosi gotovo zadovoljni.«

na led in daj na mizo, ko se je strdila. Malinova ali vanilijeva omaka se tej jedi poda izborna.

**Dimnikar pride!** Tega gosta ni vesela nobena gospodinja, pa ni tako strašen, če se pokrije in odstrani vse iz bližine. Omare in police se pokrijejo lahko s papirjem, ki se otrese potem ali pa kar zviže v peč. Pred ognjiščem in pod kotlom je treba razgrniti velik debel papir in postaviti nanj zaboj za smeti. V zaboju razprostri zopet velik papir; tako se zgrnejo lahko konci nad zabojem. V papir nasuj malo pepela ali žaganja, da ne gredo potem saje tako v zrak. Ko je dimnikar odšel (in dokler je tam), pusti vrata zaprta; če pride zrak v kuhinjo, lete lahke saje okrog. Ko so se saje poleggle, deni najprej na saje malo pepela ali žaganja, zgrni papir v zaboj lepo vkup in odstrani zaboj. Če je kaj saj na tleh, vrzi nanje žaganja in zmeti rahloma. Papir, ki je bil na tleh, zgrni in stresi kje zunaj, izmij najprej lopatico in ognjišče in kar je treba. Če ni dimnikarja, pa je treba omesti, ni to

nikaka težava. Kotel se vzame vun in omete in pod kotlom se poberejo saje. — To je seveda za silo.

Črni klobuki iz žime postanejo grdi, ako so bili zmočeni ali jih je izjedel prah. Pomaga benzoeva tinktura; za srednje veliko pokrivalo zadostuje za 15—20 vin. Klobuk izkrtači, odparaj podlogo, kjer se drži štule, kar je na klobuku zanj ( ? ), spni z buciko vkup ali pa snemi iz klobuka, potem nanesi tinkturo z malim čopičem le po redih tkanine, pusti, da se posuši in nanesi še enkrat. Klobuk je dobil nov svit in potrebno jakost. Spete zanjke na klobuku izpusti vsaksebi, segrej na špiritu ali na sveči žlico iz latovine in vtakni in obračaj med zanjko, tako bo lepo vzglajena. Črn svilen trak zmoči pred tem glajenjem previdno z vodo in špiritom v baržunaste zanjke, drži previdno roček vrčka za čaj, ki je poln kropa. Ko postane trak vlažen, ga obdelaj še malo z mrzlo žlico.



**Panama-kanal.** Pred nekaj meseci je bil Panama-predor otvorjen zaradi vojske brez slovesnosti in izročen javnemu prometu. Amerikanske Združene države, ki so to orjaško delo dovršile, so se dogovarjale z vlado panamske republike, da naj ta brani kanal pred sovražniki, ako bi bilo to potrebno. Seveda Panamci tega niso sprejeli, ker je kanal popolna last Združenih držav. Spor je bil vedno hujši in bati se je bilo popolnega razdora. Sedaj je pa to vprašanje stopilo v ozadje, ker so morali kanal zopet zapreti za javni promet, in sicer zaradi podsipanja pri kanalu. Velike plasti zemlje na obrežju kanala se na nekaterih krajih podsipajo in ogrožajo že itak ozki predor. Seveda si v teh razmerah ne upa nobena večja ladja skozi kanal. Zato pa je pri amerškanski vladi in pri trgovcih veliko razburjenje. Vlada bi uprav sedaj Panama-kanal rabila za prosto gibanje svoje mornarice,

#### Na naboru.



„Prosim, gospod, popazite na mojo obleko, da mi jo kdo ne odnese...“

trgovci pa zato, ker veliko težje in veliko bolj počasi pošiljajo orožje in strelivo na Rusko.

Kakor strokovnjaki trdijo, bodo pri Panama-kanalu vedne težave zaradi zasipanja. Na obrežju pri Kulebri sestoji zemlja na obrežnem hribovju iz bazalt-masiva, ki se le težko dá zaježiti. Zato bi bili morali pri izkopavanju kanala to ozemlje obiti, a so ga po francoskih načrtih prerežali in zašli s tem v ozemlje, ki

se vedno seseda in podsipa. Sicer so napravljeni močni obrambni zidovi, a so pokazali, da niso kos svoji nalogi.

V račun treba pri tem vzeti izredne zračne razmere, bujno rast rastlinstva in pa pogoste potrese.

Voda sili v luknjice kamna, ga razmaka, in žareči žarki tropičnega solnca ga polagoma razdenejo. V teh prostorih se takoj razrasejo mogočne rastline, ki s koreninami zopet silijo



Očka: „Vidiš, Francetj, zdaj ob vojski morajo pa stari gospodje pometati ceste, ker so mladi delavci v vojski.“

v kamen in ga razdirajo. Ko je pa spodaj slab temelj, tedaj se zemlja prične sesedati in zasipati predor. Vedno je nevarno delati kanale ob obrežju hribov, zlasti še vulkaničnih, kjer je kamen mnogokod že razrahljan.

Te težkoče se pri tem kanalu ne bodo nikdar mogle popolnoma odpraviti in bodo vedna dela in nevarnosti. Sedaj je kanal zaprt za javni promet, ker se odvaža nasipina iz kanala in ker je za vsako ladjo nevarnost, da jo v predoru zaloti in razdrobi plaz zemlje. Nekaj so preračunavali in pravijo, da je v kanalu sedaj kakih deset milijonov kubičnih metrov zemlje podsute ali pa na tem, da se podsuje. Odstrani se vsak dan te zasipine okoli 30.000 kubičnih metrov. Treba bo torej blizu sedem mesecev, da bodo ta dela dovršena; toliko časa še gotovo ostane kanal zaprt za javni promet. Seveda se bo kmalu posrečilo napraviti na zasutih krajih ozek predor, ki omogoči ladji pot skozi kanal, toda kje je kaka zavarovalnica na svetu, ki bi hotela zavarovati ladjo, ki bi se podajala na pot, kjer jo skoro gotovo čaka poguba. — Stvar je zelo resna in velikega pomena posebe za Ameriko, in zato je sedaj predsednik Združenih držav, Wilson, določil posebno komisijo profesorjev in inženirjev, ki se imajo baviti v vprašanjem, kako najhitreje in za trajno utrditi obrežja proti zasipavanju kanala.

**Zahvala na mestu.** Nemška mirovna družba je zborovala koncem lanskega leta in je napravila tale sklep: Nemška mirovna družba se najiskreneje zahvali papežu Benediktu XV. z ozirom na njegove napore za mir in za njegove krasne besede v okrožnici z dne 8. septembra 1914, ki je pri velikem delu vseh narodov našla mogočen odmev. Zahvaljuje se papežu, ker je dosegel, da v tem miroljubnem smislu tudi duhovni oznanjujejo božjo besedo, in upa, da se mu posreči v istem krščanskem miroljubnem smislu vplivati na katoliško časopisje vseh dežel in na vlade, da tem preje pridemo na konec najbolj strašni in krvavi vojski, kar jih pozna svet. — To zahvalo je na zborovanju predlagal protestant, in navzoči, mnogi tudi protestanti, so ji soglasno pritrdili.

Predsednik je o tem sklepu osebno poročal kardinalu Frūwirthu v Monakovem, ki se je predsedniku toplo zahvalil za hvalevredni sklep, ki bo o njem takoj obvestil svetega očeta v Rimu.

**Gobova sestra — misijonarka.** Z otokov Gilbert sporoča škof Leray, da se je ena izmed sester, ki strežejo gobovim, našla gobove bolezni kot žrtev krščanske ljubezni. Pred dvajsetimi leti je prišla ta sestra na te otoke v Tihim oceanu in ves čas bila v službi gobovcev. Sedaj je tudi sama gobova. Škof ji je dal postaviti hišico, kjer živi ločena od vseh belih ljudi, le ena tam domača žena je pri njej, ker se ni hotela ločiti od nje. Vsak teden pride duhoven, da jima bere sv. mašo in podeli sv. obhajilo. Mnogo je bilo dela in žrtev v dvajsetih letih za to sestro, a največjo žrtev nosi sedaj, ločena je od sveta vsled kužne bolezni, ki je njena pokojnina za ta svet. — Še so plemeniti in sveti ljudje na svetu.

**Nova pomoč za izsleditev projektilov v telesu.** Iskanje drobcov in izstrelkov po ranah povzroča ranjenim velike bolečine in zdravnikom mučno delo. Akademsko-medicinski slikar Režek je izumil napravo, s katero se izsledijo lega in kraj rane s presenetljivo točnostjo in naglostjo. Izum so preizkusili pod vodstvom vodje rezervne bolnice v Kolinu, preizkušali so ga tudi pol leta v kolinski c. kr. vojaški opazovalni bolnici. V 150 slučajih so dosegli velik uspeh z Režkovo napravo. Tako je zdravnikom delo olajšano in ranjencem so prihranjene bolečine pri negotovem sondiranju rane.

»Prehladne strupe« imenuje veda dosedaj še ne natančneje poznane povzročitelje revmatičnih bolečin. Da se revmatične bolečine odpravijo, je treba torej zatreti te »prehladne strupe« in to se posreči najbolje, ako boleča mesta prav krepko vtiramo in masiramo s Fellerjevim oživljajočim rastlinskim esenčnim fluidom z zn. »Elsa-Fluid«. Masirajmo torej z »Elsa-Fluidom« tako dolgo, da koža popolnoma popije tekočino; na bolečih mestih se bo kož pojavila živahnejša cirkulacija krvi in bolečine bodo ponehale. Mnogoštevilni zdravniki priporočajo za tako masiranje Fellerjev fluid ter je res najbolj priljubljeno vtiralno sredstvo. Je pa tudi obnem najcenejše, ker stane ena steklenica le 42 vinarjev. Ne more se pa poslati po pošti manj nego 12 steklenic in te stanejo franko 6 kron, 48 steklenic 20 K. Naroči se pristen le pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elsatrg št. 331 (Hrvatska), kjer se lahko obnem naročijo Fellerjeve lahko odvajajoče rabarbarjeve kroglice z zn. »Elsa-Pillene«, 6 škatlic za 4 K 40 h franko. Te kroglice imajo prednost, da so vedno zanesljive in priljubljene pri mladih in starih. (1)

**Knjigoveznica**

Katoliškega tiskovnega društva v Ljubljani  
Kopitarjeva ulica št. 6

priporoča

originalne platnice

za

**Ilustrirani Glasnik**

V delo se sprejema že sedaj, a izvršilo se bo šele po končani vojni.

Tiska in izdaja Katoliška tiskarna v Ljubljani.  
Odgovorni urednik Josip Klovár.